

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ОДЯГУ ДЛЯ СОБАК

УДК 687.1

Мажула О. В., Попова Т. І. Особливості проектування одягу для собак. В статті проаналізовано процеси історичного розвитку одягу для собак у різні періоди часу, наведено аналіз дослідження основних характеристик фізіологічних особливостей різних собачих порід, охарактеризовано сучасний асортимент виробів одягу для собак, його основні складові. В ході вивчення та аналізу літературних джерел було визначено основні вимоги, які пред'являються до певних виробів одягу для собак. В процесі застосування методу експертних оцінок, дослідження виявило найбільш пріоритетні показники якості проектування собачого одягу, які впливають на процес проектування одягу для собак, проведено аналіз популярності різних моделей одягу для тварин. На основі отриманих під час дослідження даних було розроблено рекомендації щодо загальних особливостей проектування найбільш перспективних моделей одягу для собак.

Ключові слова: одяг для собак, асортимент одягу, фізіологічні особливості порід собак, проектування моделей одягу.

Мажула О. В., Попова Т. І. Особенности проектирования одежды для собак. В статье проведен анализ процессов исторического развития одежды для собак в разные периоды времени, приводятся исследования основных характеристик физиологических особенностей различных собачьих пород, охарактеризован современный ассортимент изделий одежды для собак, его основные составляющие. В ходе изучения и анализа литературных источников были определены основные требования, которые предъявляются к определенным изделиям одежды для собак. В процессе применения метода экспертных оценок, исследование выявило наиболее приоритетные показатели качества проектирования собачьей одежды, которые влияют на процесс проектирования одежды для собак, проведен анализ популярности различных моделей одежды для животных. На основе полученных в ходе исследования данных, были разработаны рекомендации относительно общих особенностей проектирования наиболее перспективных моделей одежды для собак.

Ключевые слова: одежда для собак, ассортимент одежды, физиологические особенности пород собак, проектирования моделей одежды.

Mazhula O., Popova T. Features of designing clothes for dogs. Background. In recent years, there has been an increasing interest in clothes for dogs. In connection with the development of market economy, increases the group of people, who can afford much more time to do your favorite things. Such Hobbies often are to care for the animals, such as dogs. For dogs such people it is necessary to offer a range of services, which to involve clothing for animals. The subject dogs consistently showed an increase in interest to the fashionable clothing for animals. But at the present time, a research on the need of clothing for dogs is not much. Now are absent methods of designing clothes for dogs, are not created dimensional typology of dogs, and are absent health standards, which must be filed to clothing for dogs. These problems led to the choice of the research topic.

Objectives. The objectives of this study are: to characterize the physiological characteristics of different breeds of dogs and the processes of historical development of clothing for dogs; to explore modern product range of clothes for dogs, its main components; to identify key requirements and quality indicators for design clothing for dogs, to explore the popularity of design patterns clothes for dogs; to determine the factors influencing the design of clothing for dogs; to develop recommendations regarding the design of clothing for dogs.

Methods. We used theoretical research methods – analysis of scientific sources, periodicals, photo-reports and directories on the

research problem, synthesis, generalization and systematization of theoretical data. And of empirical research methods: questionnaires, expert evaluation.

Results. The results of the research support the idea that the clothing is necessary for dogs in our time. A closer look at archeological finds, art and the diaries of public figures throughout history has shown that contrarily to what today's media would like to make you believe, canine fashion is not a recent fad or a passing trend. It has been around for a long time indeed.

During the historical review of the development of clothing for dogs, it was found that the first known at the present time, the prototype of dog clothes is necklace, which dates back to the 7–8 century BC. The view is really dog clothes were purchased in the Renaissance (1450–1600), when the noble ladies started was decorated with their favorite little dogs. Over time, it evolved into the modern clothes for dogs.

The research the physiological characteristics showed that the hair of certain breeds of dogs, which is devoid of a dense undercoat, is simply not capable of protecting its wearer from the cold in bad weather, especially in winter. In the hottest period of the dog also need, like people, the protection the skin and the wool from the ultraviolet rays of the sun.

During the literature analysis, it was found that dog clothes are classified according to various criteria: a sex (male or female), a size (small, medium, large), a dog breed (Chihuahua, Pomeranian, poodle, and others), assignment (winter, demy-season, summer; work; medical protective; decorative).

The study showed that clothing for dogs have the traditional requirements with some adjustments, namely: ergonomic, industrial and aesthetic requirements. Important factors, that have great influence on the process of designing clothes for dogs, according to experts, in General, headed the indicators of ergonomics, hygiene and performance indicator. And the aesthetics, adaptability and efficiency indicators experts consider secondary.

The survey showed that in different seasons need clothes for breeds such as the Chihuahua and the Yorkshire Terrier, it was found that most owners do not use many items of clothing, he most popular seasons for dog clothes autumn and winter, the most popular wardrobe staple of dog has a raincoat and vest and combined, most popular colors of clothing for dogs, bright colors such as yellow, red and green, the majority of owners choose for their Pets clothes with a minimal amount of finish.

The basic rule, the developed recommendations regarding of aspects of designing clothes for dogs, clothes should be convenient and comfortable for dogs.

Conclusions. As a result in article were to characterized the physiological characteristics of different breeds of dogs and the processes of historical development of clothing for dogs; were to characterized modern product range of clothes for dogs, its main components; were to analyzed the basic requirements for dog clothing and features of the popular design patterns clothes for dogs. In the course of the peer review identified the most important quality indicators for the design of dog clothes. Based on the obtained data to developed recommendations for the design of this garment. The proposed recommendations can be used as a framework for designing clothes for dogs.

The present results are significant in the development of the production of clothing for dogs.

The research results can be used in educational activities for the lectures and when conducting the seminars on the issues of designing clothes.

Keywords: dog clothes, range of clothing, the physiological characteristics breeds of dogs, design of clothes.

Постановка проблеми. У зв'язку з розвитком ринкової економіки, ростом добробуту, збільшується група людей, які можуть собі дозволити значно більше часу займатись особистим життям та улюбленими справами. До таких хобі часто належить догляд за домашніми тваринами, який інколи здійснюється з особливою пристрасстю та натхненням. Для улюбленців таких людей, які інколи стають їх єдиними справжніми друзями, сьогодні можливо запропонувати цілий ряд послуг різної вартості, до яких належить і виготовлення розкішного та повсякденного одягу для тварин.

Ветеринари стверджують, що собакам одяг просто необхідний, особливо в холодні дні, оскільки вони, як і люди, хворіють на застуду. Мініатюрні породи потребують особливого догляду, через те, що невеликі розміри й вага собаки прискорюють всі обмінні процеси в організмі, внаслідок чого самостійно контролювати теплообмін вони не можуть.

На жаль, на сьогодні зовсім мало наукових досліджень щодо проектування одягу для собак, з урахування особливостей породи, віку, кліматичних умов та інших показників.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання особливостей проектування одягу для собак висвітлювали в своїх працях М. Н. Белоногова, Т. В. Смірнова (розглянули методи конструювання, які можливо застосовувати при проектування одягу для собак), І. Мельніков (охарактеризував основні фізіологічні особливості різних порід собак).

Разом з тим, багато аспектів технології проектування одягу для собак залишається недопрацьованими, зокрема, не врахованими є фізіологічні особливості собак, такі, як вид та довжина шерсті; не обґрунтований вибір матеріалів для виготовлення одягу, оздоблення в одязі для собак, раціональність використання кольорової гамаи.

Мета статті — охарактеризувати фізіологічні особливості різних порід собак; показати розвиток асортименту одягу для собак у різні періоди часу, визначити основні вимоги до проектування собачого одягу та пріоритетні показники його якості; дослідити популярність проектування моделей одягу для собак; розробити рекомендації щодо особливостей проектування цього одягу для впровадження їх у виробництво одягу для тварин (собак).

Викладення основного матеріалу дослідження. При проведенні аналізу літератури щодо характеристики фізіологічних особливостей різних порід собак було з'ясовано, що тіло собаки покрите густою і щільною шерстю, хоча на животі і внутрішніх сторонах стегон вона більш рідка. Шерстяне покриття захищає організм собаки від впливу факторів навколишнього середовища. Між тим існують і голі або безшерстні собаки. Ступінь

розвитку волосяного покриву залежить від умов життя і породи собак [3: 5].

Встановлено, що позбавлений щільного підшерстя, волосяний покрив деяких порід собак, просто не здатний захистити свого власника від холоду в негоду, особливо в зимову пору. Саме холод, переохолодження собачого організму, стає причиною безлічі проблем, і може навіть призводити до серйозних захворювань.

Необхідно відзначити те, що маленькі собачки мерзнуть. А великі й довгошерсті – брудняться, особливо під час осінньо-весняної відлиги: собаку потрібно дуже часто купати і собачий одяг може захистити улюбленця від бруду. У жаркий період собаки також потребують, як і люди, захисту шкіри від ультрафіолетових променів сонця та вигорання шерсті.

Отже, в залежності від типів шерсті деякі собаки потребують додаткового одягу у різні пори року задля уникнення переохолодження, забруднення шерсті та інших проблем. З огляду на фізіологічні особливості собак виділено певні різновиди волосяного покриву у різних порід собак. З'ясовано, що найбільше піддаються переохолодженню короткошерстні (далматин, чихуахуа) та безшерстні (мексиканська гола) собаки. Особливого догляду у жарку погоду потребують собаки з довгою шерстю різного виду — прямою шерстю з підшерстям (сибірський хаскі), довгою шерстю (американський кокер-спаніель), хвилястою шерстю (португальський водяний собака), жорсткою шерстю (жорсткошерстна такса) [3: 7].

У ході історичного огляду розвитку одягу для собак було з'ясовано, що першим відомим на сьогодні прототипом одягу для собак є намісто із зубів марала, яке датується VII — VIII тис. до н. е. Наступними зразками елементів собачого одягу є нашійники (у Древньому Єгипті, згодом в Англії), які виготовляли із золота, срібла та бірюзи, що свідчило про статус господарів. У 520 р. у Великобританії собак використовували у військових і правоохоронних справах. На них одягали шкіряні обладунки, щоб захистити їх під час кривавих військових сутичок.

Вигляд дійсно швейних виробів одягу для собак набув в епоху Відродження (1450–1600), тоді знатні дами почали прикрашали своїх улюблених маленьких собачок різними косинками з клаптиків тканини. В цей час зародилися перші паростки собачої моди. З часом одяг для собак набував актуальності у різних країнах, зокрема, в Англії, Франції, Німеччині, Великобританії. Перша фірма, що спеціалізувалась на пошитті одягу для тварин, відкрилася в 1792 році, це була французька фірма *GOYARD*. Перший Будинок Мод для собак був заснований у Парижі. У XIX ст. була видана перша книжка про одяг для собак, у якій говорилося, що гардероб собаки повинен включати: повсякденний костюм для прогулянок і відвідувань, вечірній костюм, костюм для подорожей і костюм для пляжу [6: 1].

В 20–30-х роках ХХ ст. по всьому цивілізованому світі почали відкриватися магазини для собак, куди можна було прийти зі своїм улюбленцем та приміряти обновки. В основному в магазинах був представлений одяг для мініатюрних собак, але саме тоді стали одягати й великих собак, зокрема, ця мода з'явилась у швейцарських Альпах, де пошукових собак потрібно було захищати від сильних морозів [6: 1].

Сьогодні за кількістю магазинів, в яких продається одяг для собак та салонів краси для тварин, лідером є Японія. В останні роки мода на одяг для вихованців, особливо маленьких собачок, зросла як ніколи.

Щодо появи одягу для собак на території України, знайдено згадки про те, що під час Другої Світової війни санітарно-їздові собаки для захисту від пухляків маскувалися спеціальними попонами. Декоративний та захисний одяг для собак в Україні почали шити приблизно з 1985-го року на самодіяльному рівні.

В Україні зараз цей тренд тільки набирає оберти, хоча така мода вже припадає до смаку багатьом господарям домашніх улюбленців [2: 1].

В ході вивчення та аналізу літератури [4: 1] було з'ясовано, що одяг для собак класифікують за різними критеріями: стать (жіночий, чоловічий), розмір (малий, середній, великий), порода собаки (чихуахуа, шпіц, пудель та інші), вид за призначенням (теплий; водонепроникний; демісезонний; літній; робочий; лікувально-захисний; декоративний). Зимовий одяг захищає тварину від зимових морозів і вітрів, літній одяг є гарним захистом від комах (у тому числі смертельно небезпечних кліщів) та перегріву тварини, демісезонний — слугує захистом шерсті собаки від рясних дощів або мокрого снігу, лікувально-захисний одяг використовується для захисту від мікробів та інфекцій, декоративний — джинси, кофтинки, сорочки, сукні — вид одягу, який не несе особливого функціонального сенсу.

Дослідження показало, що до одягу для собак, як і в цілому до всього одягу, пред'являються традиційні вимоги з деяким уточненнями, а саме: ергономічні вимоги (які відповідають за зручність, гігієнічність, комфорт собаки при носінні одягу), промислові вимоги (що відповідають за конструктивно-технологічні, (наприклад, відсутність застрочених швів на виворотну сторону виробу) та економічні (раціональність методів обробки виробів) та естетичні вимоги (які відповідають за гармонічну композицію зовнішнього вигляду собаки у одязі) [5: 67–68].

Для виявлення найбільш вагомих показників для проектування одягу для собак був використаний метод експертних оцінок. Для виявлення переважної точки зору було проведено анкетування викладачів кафедри Технології та дизайну Української інженерно-педагогічної академії (УІПА).

Перелік найбільш важливих показників, що мають вплив на процес проектування одягу для собак, на думку експертів, загалом очолили показники ергономічності, гігієнічності та експлуатаційний показник. А показники естетичності, технологічності та економічності експерти вважають другорядними.

На думку експертів, найбільш важливими показниками, що мають вплив на процес проектування одягу для собак є ергономічні показники, другим з дуже малим числовим відривом став показник гігієнічності, біля нього близько знаходиться третій показник експлуатаційний, на четвертому місці за важливістю опинилися естетичні показники, показники, що відповідають за технологічність виробів, знаходяться на п'ятому місці, а на останньому економічний показник.

У ході роботи було проведено дослідження популярності проектування одягу для собак, а саме були виявлені особисті переконання власників собак щодо використання одягу для їх улюбленців. Дані проведеного опитування свідчать, що за показниками потреби одягу в різні пори року лідирують породи такі як чихуахуа та йоркширський тер'єр. Причиною цього можна вважати фізіологічні особливості цих порід (невеликі розміри й вага прискорюють всі обмінні процеси в організмі, внаслідок чого самостійно контролювати теплообмін вони не можуть) — ручні вихованці, які звикли до тепла і зручності м'яких пухляків, з важкістю переносять прогулянки в холодну пору року.

У процесі дослідження було виявлено, що більшість власників не використовують велику кількість елементів гардеробу — 55%, мають тільки найнеобхідніше — 45%. Найактуальнішими порами року для собачого одягу є зима та осінь, 40% опитаних людей вдягають свої собак у зимовий час, а 35% — у демісезонний. Але 25% з них одягають собак протягом усього року.

Було встановлено, що найпопулярнішими елементами гардеробу собак є дощовик та жилет, їх використовують 95% опитаних. У той же час велика кількість людей купує для своїх собак зимові комбінезони (85%), пильники (80%), футболки (75%), попони (65%), комбінезони демісезонні (60%). Порівняно малу популярність мають домашні халати (40%), літні комбінезони (25%), зимові (20%) та літні шапочки (10%).

Встановлено, що собаки розрізняють кольори, хоч і в обмеженому діапазоні. Всі кольори, хвилі яких коливаються в межах від 500 до 620 нм (видимі людині, наприклад, зелений, жовтий і червоний), виглядають для собак як жовтий. Тести на собаках показують, що собаки можуть відрізнити червоний (який вони бачать як жовтий) від синього.

Загалом можна сказати, що колір вбрання не впливає на собаку при носінні. Якщо обидві, наприклад, попони будуть зручними та не будуть заважати псу, він не помітить різниці між жовтою

та червоною. Вибрані кольори для собачого одягу більше характеризують власника, ніж собаку. Але враховуються і загальні властивості кольорів. Наприклад, для літньої пори не бажано використовувати чорний або темний колір, який притягує сонячні проміння та у якому собаці буде жарко.

Дослідження показало, що найпопулярнішими кольорами одягу для собак є яскраві кольори, такі, як жовтий, червоний та зелений, які обрали 70% опитаних, також велика кількість людей обирають синій колір (65%). Тобто, для власників собак важливо, аби їх собака виглядала яскраво та ефектно.

Зазвичай оздобленню в одязі для собак не надається великого значення. Так, результати опитування свідчать, що більшість власників (45%) вибирають для своїх улюбленців одяг з мінімальною кількістю оздоблення, 35% людей використовують його лише на декоративному одязі, 20% надають перевагу одягу з різноманітним надмірним оздобленням. Конкретизуючи види популярного оздоблення ми виявили, які види оздоблення використовують найчастіше. Було з'ясовано, що собачники обирають одяг з використанням окантувальних (95%) та рельєфних швів (80%). Популярним також є друкарський малюнок (70%). Досить хороші показники актуальності мають усі запропоновані види, тому можна зробити висновок, що популярним є різноманітне оздоблення, але найчастіше використовують окантування та рельєфні шви.

На основі отриманих в процесі дослідження даних були розроблені рекомендації щодо особливостей проектування одягу для собак. Основне правило, яким повинен керуватись господар чотирилапого улюбленця при підборі одягу, це те, що він повинен бути зручним і максимально комфортним для відповідної породи собак. Таким чином, головне завдання, яке стоїть перед проектувальниками собачого одягу, – це не створювати дискомфорт на тілі улюбленця – одяг повинен сидіти максимально вільно й не заважати природним рухам тварини. Зайва маса виробу, колочість тканини, груба обробка швів можуть викликати неприємні відчуття, яких не можна допускати. Елементи декору повинні бути розташовані так, щоб не заважати собаці й не травмувати її. Акустичні (шерех, поскрипування) та ароматичні властивості одягу не повинні дратувати слух і нюх собаки.

Рекомендованими загальними вимогами до матеріалів, які використовуються для виготовлен-

ня собачого одягу та залежать від виду одягу та призначення є: обов'язкові теплозахисні властивості зимового матеріалу; високі водонепроникні властивості демісезонного матеріалу; легкість літніх матеріалів; високі зносостійкі властивості робочого одягу; високі гігієнічні властивості лікувально-захисного одягу; ефектність декоративних елементів у декоративному одязі.

Висновки. Таким чином, було проведено дослідження фізіологічних особливостей порід собак, які показали що шерстяне покриття деяких порід собак не здатне захищати організм собаки від впливу факторів навколишнього середовища. Історія одягу для собак сягає 7–8 тис. до н. е. Основними показниками якості собачого одягу є ергономічні, гігієнічні та експлуатаційні.

Найбільш популярними моделями одягу для собак є жилети, комбінезони та дощовики; популярними кольорами – жовтий, червоний, зелений, синій; популярне оздоблення – окантувальні та рельєфні шви, друкарський малюнок. На основі отриманих під час дослідження даних, у роботі розроблені рекомендації стосовно проектування даного одягу.

Перспективним дослідженням у рамках даної тематики можливо вважати рекомендацій щодо застосування у ході проектування одягу для собак нанотехнологій — розробка нових тканин за допомогою нанотехнологій та дослідження їх впливу на самопочуття тварин, а також можливості їх використання для собачого одягу. Завжди перспективним напрямком є розробка нових моделей одягу.

Література:

1. Белоногова М. Н. Разработка конструирования одежды для собак / М. Н. Белоногова, Т. В. Смирнова // *Вестник КГТУ*. — 2009. — № 2. — 2 с. — (Серия «Технические науки»).
2. *История моды на одежду для собак [Электронный ресурс]*. — Режим доступа: <http://citypets.ru/dogs/istoriya-mody-na-odezhdu-dlya-sobak>.
3. Мельников И. *Одежда для собак. Шитье и вязание* / И. Мельников. — ЛитРес, 2014. — 76 с.
4. *Одежда для собак: виды и разновидности [Электронный ресурс]*. — Режим доступа: <http://dogs-tula.ru/odezhda-dlya-sobak-raznovidnosti/>.
5. Орленко Л. В. *Конфекционирование материалов для одежды: учебное пособие* / Л. В. Орленко, Н. И. Гаврилова. — М.: Форум: ИНФРА-М, 2006. — 288 с.
6. *CANINE CLOTHING PART I — A BRIEF HISTORY [Электронный ресурс]*. — Режим доступа: <http://montecristotravels.com/k9-clothing-part-i-a-brief-history/>.

Рецензент статті: Панова М. В., кандидат мистецтвознавства, доцент, Українська інженерно-педагогічна академія